

Какво се случи с нашата професия?

От д-р Пол Джей Финк

*Професор по психиатрия в Медицинското училище към Университета Темпъл
и старши консултант на Центъра за психично здраве Чартър Феърмаунт, САЩ*
април 1997

Всеки изглежда убеден, че уважението към лекарската професия е ерозирано едновременно отвън и отвътре. Постоянното тръбене от страна на медиите за лошите неща, които са открити за болници и лекари има корозивен ефект. Настояването от страна на обществото, че сме груби, богати, егоистични и незаинтересовани също така взема своя дан. Вътрешните раздори рушат предимно чувствителността на медиците, тъй като тяхното самочувствие, наричано арогантност, и алтруизъм – преименуван глупост, започнаха процес на ресоциализация, който в момента е в пълен разцвет.

Лекарите са подложени на атака. Техните приходи са постоянно намалявани от компании за здравни грижи с контролирани разходи, силната конкуренция, купуването на практики, както и от стремежа на правителството да контролира разходите за здравеопазване. Тяхната роля е станала по-неясна поради умножилите се други професионалисти и парaproфесионалисти, всички стремящи се към парче от тортата.

Самочувствието им се ерозира от разширяването на здравеопазването, при който отговорността за обслужване на пациента е разделена между голям брой гледачи, здравни посредници и членове на семейството, които смятат, с право или не, че тяхната дума е с една и съща стойност като клиничната преценка на лекаря. Общото убеждение, че лекарите се вълнуват единствено за пари и са безскрупулни мошеници до доказване на противното се превръща в самоизпълняващо се пророчество, защото лекарят си казва, "Защо да се притеснявам?" или "Защо пък не?-никой не ми вярва тъй или иначе."

Ефектът от всичко това върху медицинската етика и медицинското образование е опустошителен. Практикуването на медицината от позицията на пазене на собствения гръб сега е начин на живот. Етичният лекар се оспорва всеки ден от платежната система, която казва, че ако отдели на пациентите повече време, отколкото "трябва", ще банкрутира. Или, ако отказвам да работя с нискобюджетни здравни фондове, плащащи една трета до една втора от моята такса, ще загубя пациентите и моята практика. Или, ако настоявам за скъпоструващо лечение, когато болницата заплаща по свои тарифи „на пациент“, ще бъда зачертан от медицинския персонал или ще бъда унищожен с определението „не-конформист“ в рамките на болничната общност. Съществува и проблемът за ситуационната етика, която казва, че няма "абсолютни" етични стойности, бариерите между лекар и пациент може бъдат разтегнати, и че е окей да се злоупотребява с пациентите, защото всички злоупотребяват с лекаря.

Реакцията на понижаването на престижа на лекаря е интересна. Какафония от призови за единство, съюзяване, по-строги закони, организационни санкции, „изгонването им от нашите редици“. Появи се и изобилие от идеи и предложения за по-добра ефикасност. "Бюджетните фондове ме принудиха да го направя", "На никого не му пука за нас така или иначе", "Професията е мъртва", "На кого му пука", "Защо да си давам зор?" са опити да се извинят или обяснят нечувани гафове придружени от камари персонални грешки.

Промените в практиката на медицината са голямо предизвикателство, но и обезкуражаващи за повечето лекари. Колкото и да е трудна практиката, винаги е съществувало удовлетворението че вършиш добро, спасяваш животи и те оценяват, което предостатъчно компенсираше непрестанния натиск и тежка ежедневна работа като доктор. Наскоро някой беше казал „Отнеха ни удоволствието от работата“. Това

обяснява тлеещия гняв, който напоследък е обхванал лекарите. Не за пари, нито заради тежката работа, а поради жестокото усещане, че не си струва.

В допълнение към гнева, има и чувство за вина. На лекарите им е дошло до гуша да убеждават, да угаждат, да лъжат пациентите и себе си, като не могат да спазват дадените обещания и да са верни на Хипократовата клетва произнесена на дипломирането. Някога стълб на обществото, те се чувстват малко отговорни за него. Дали „горят“ или са „изгорели“, картинката не е приятна. Младите лекари навлизат в професията с чувството, че нямат специална роля и място, нито пък имат социална отговорност. Пред мен са сравнявали взаимоотношението лекар-пациент с договор: пациентът идва при лекаря, получава услуга, плаща за услугата и си отива. По-старите лекари са на мнение, че лекар-пациент е споразумение и обещание за постоянна отговорност не само при посещението, но и за хода на заболяването, ако не за цял живот. Оливър Коуп, известен хирург в Харвард в „Човек, съзнание и медицина“ разказва историята на жена, на която той е правил шест операции през живота ѝ. След 40 години той най-накрая осъзнал, че тя е негов пациент и той е бил нейният лекар през цялата си кариера и през целия неин живот.

Ерозията на значимостта вече е вградена в обучението на студентите по медицина и социализацията им. Можете да чуete обезкуражената и болезнена реакция на младите лекари към ежедневното подкопаване на тяхното право на вземане на решения и преценка. Мениджъри, които не са медици трябва да одобряват плана за диагностика и лечение. „Гейткрийпърите“ са упълномощени да отменят всяко решение. Рецептурните сборници са предназначени за избягване на по-скъпите лекарства, а при вземането на спорни решения човек трябва задължително да иска второ мнение от колега, който говори по-скоро като застрахователен агент, отколкото като лекар. След това, ако всички надигнат глас, законодателството започва да взема медицински решения по пера като болнични грижи при раждане или целесъобразността на мастектомиите с "незабавно изписване".

Може ли медицинската професия да оцелее през всичките тези изключителни промени? Ще се върне ли удоволствието от това да се помогне на някого? Ще успеят ли все някога студентите да преодолеят цинизма на нашето общество и да се възхищават на професорите с огромна клинична находчивост? Обществото ще се чувства ли отново гордо от своите лекари, които от своя страна да се гордеят със себе си? Има много болни хора, нуждаещи се от качествена медицинска помощ. И винаги ще има. В известен смисъл това дава отговор на въпросите, които зададохме тук. Ние трябва да поддържаме Хипократовата си клетва и да се обединим около изключителната услуга, изкуство, умение и състрадание, което е сборът и съдържанието на понятието "добър" доктор.